

# СИСТЕМА ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

УДК 378.1:65.018

А. О. Вітченко

## ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ІНСТИТУЦІЙНА ПРОБЛЕМА

Пріоритетним завданням розвитку вітчизняної вищої школи в контексті її євроосвітньої інтеграції виступає забезпечення якості вищої освіти. Як стверджується у «Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти», якість вищої освіти «є здебільшого результатом взаємодії між викладачами, студентами та навчальним середовищем закладу. Забезпечення якості повинно гарантувати навчальне середовище, в якому зміст програм, навчальні можливості та ресурсне забезпечення відповідають цій меті» [14, с. 6–7]. Координуюча роль при цьому має належати вишам, які повинні не лише виробляти стратегію якості, впроваджувати і постійно вдосконалювати внутрішні механізми її забезпечення, реалізовувати просвітницьку місію, спрямовану на пропагування загальноєвропейських академічних ідеалів і цінностей, виховання культури якості, але й залучати до співпраці всіх зацікавлених сторін. Звідси пояснюється нагальність звернення до проблеми системного забезпечення якості вищої освіти на інституційному рівні, набуває особливої актуальності пропонується розвідка.

**Мета статті** – проаналізувати діахронічні та синхронічні аспекти порушеної проблеми, розкрити сутність системного впровадження внутрішніх механізмів забезпечення якості вищої освіти.

**Аналіз джерельної бази дослідження.** Методологічне підґрунтя порушеної проблеми становлять праці В. Байденка, Л. Вебера, О. Дубасенюк, Н. Селезньової, Л. Харвея, В. Хірша, Т. Шамової та ін. Сучасні науковці порушують актуальні питання оцінювання якості вищої освіти на критеріальній основі [11, с. 81–82], вдосконалення вітчизняної системи контролю якості вищої освіти [8, с. 152–153], використання внутрішніх процедур управління якістю вищої освіти [9, с. 163], розвитку культури якості у ВНЗ [2, с. 9; 15, с. 123–143] тощо.

З огляду загальної проблеми формування академічної культури досліджує культуру якості вищої освіти Г. Хоружий, який під цим поняттям розуміє «сукупність способів, цінностей, норм діяльності вищих навчальних закладів, які забезпечують високу якість функціонування, відповідність потребам і запитам суспільства, держави та прийнятим національним і міжнародним стандартам...» [15, с. 124]. З

урахуванням ціннісного виміру вищої освіти, зміцнення академічної автономії, потреби у свідомому ставленні до здобуття якісної освіти як фундаментальної європейської цінності автор монографії «Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти» наполягає на повній відповідальності вишу за культуру якості, при цьому зауважуючи, що «розвиток культури якості вимагає відкритого і активного обов'язку щодо дотримання якості на всіх рівнях; готовності до самооцінки; рамок регулювання; ясності і послідовності процедур; чіткої відповідальності за якість контролю і забезпечення якості; чіткого обов'язку визначення і поширення кращого досвіду і адекватного менеджменту», забезпечення «зацікавленості студентів і роботодавців, а також суспільства в цілому у високій якості вищої освіти...» [15, с. 139, 142].

У багатьох розвідках актуалізується кращий європейський досвід забезпечення якості вищої освіти, визначаються можливості його врахування у процесі розроблення національних та інституційних механізмів і процедур у вітчизняній вищій школі. Особливої уваги у зв'язку з цим заслуговує посібник «Забезпечення якості вищої освіти: європейські кращі практики для України», автори якого порівняли різні стратегії формування системи забезпечення якості та виявили такі тенденції: «В європейських університетах запит на забезпечення якості вищої освіти формується «знизу», тобто від самих гравців системи вищої освіти. А в українські університети він надходить «згори», тобто від міністерства освіти і науки. Європа вибудовує формальні процедури на підґрунті неформальної мотивації до забезпечення якості освіти з боку усіх учасників. А в Україні навпаки – на тлі суцільної формалізації процесів забезпечення якості немає прояву неформальної зацікавленості з боку учасників освітнього процесу. Тож просте копіювання якихось елементів, окремих процедур, практик чи показників європейської системи забезпечення якості без врахування українського контексту не є виходом зі ситуації» [4].

Експерти радять розробляти прозорі інституційні процедури забезпечення якості, які «можуть відрізнитися для різних ВНЗ, залежно від його типу, профілю, обраної стратегії розвитку» [11, с. 43]. Концептуального значення набуває пропозиція відмовитися від директивного стилю та перейти до «культури допомоги ВНЗ у проведенні SWOT-аналізу його діяльності та пошуку шляхів і методів її покращення» [12, с. 43].

Останнім часом спостерігаються спроби уніфікувати механізми забезпечення якості, звести їх до засобів управління освітнім процесом у вищій школі, що є, на нашу думку, неприйнятним. Наприклад, О. Артюхова вживає поняття «моніторинг якості професійної підготовки студентів вищих навчальних закладів», яке визначає як «засіб керування педагогічною та науковою діяльністю вищого закладу освіти» [1, с. 141]. Таким чином, виникає нагальна потреба в уточненні понятійного апарату, у розробленні системи процедур і заходів, які відповідають

сучасним принципам і підходам до інституційного забезпечення якості вищої освіти.

В окремих розвідках відзначається наявність термінологічної неузгодженості, що характеризує розходження в поглядах на сутність порушеної проблеми та підходи до її вирішення в умовах розбудови єдиного освітнього простору. Зокрема на підставі огляду зарубіжних джерел О. Шийка дійшла висновку, що замість терміну «підвищення якості» доволі часто в європейських університетських колах вживають поняття «покращення якості» [16, с. 139]. Звернувшись до проблеми розвитку системи оцінювання якості вищої освіти у франкомовних країнах Європейського Союзу, І. Золотарьова і М. Колісник з'ясували, що після Берлінської конференції міністрів освіти країн-учасниць Болонського процесу одночасно з поняттям «забезпечення якості вищої освіти» використовується термін «гарантія якості» [7, с. 74].

На необхідності перегляду загальної концепції якості вищої освіти для регульованих спеціальностей наполягає А. Зельницький, який висуває ідею переходу від забезпечення до гарантування якості вищої військової освіти, розуміючи під останнім «поруку ВВНЗ (ВВНЗ є гарантом якості освіти) з виконання державного замовлення на підготовку військових фахівців з рівнем сформованості визначених компетентностей у кожного з них не нижче встановленого» [6, с. 65–66]. Доцільність такої переорієнтації вважаємо сумнівною, адже жодна зацікавлена сторона неспроможна самотужки досягти запланованих результатів і виступити особливим гарантом якості вищої освіти. Виш має забезпечувати та постійно підвищувати за сприянням працедавців (замовників) якість освітньої діяльності, а власне якість вищої освіти може продемонструвати лише випускник після належного опанування освітньої програми як рівень набутих компетентностей, що відповідає стандарту вищої освіти і дозволяє майбутньому фахівцю успішно виконувати свої професійні функції.

Витоки порушеної проблеми знаходимо у Всесвітній декларації про вищу освіту для XXI століття, ухваленій у жовтні 1998 р. за ініціативою ЮНЕСКО. У цьому документі якість вищої освіти було витлумачено як багатовимірну стратегію, яка охоплює всі її функції та види діяльності: «навчальні й академічні програми, наукові дослідження і стипендії, укомплектування кадрами, учнів, будівлі, матеріально-технічну базу, обладнання, роботу на благо суспільства й академічне середовище» [3]. Підвищення якості пропонувалося досягти шляхом узгодження внутрішнього самооцінювання вишу із зовнішнім експертним оцінюванням його діяльності, врахування реалій та умов організації освітнього процесу, залучення до інституційного оцінювання зацікавлених сторін.

Зростання інтересу до проблеми внутрішнього забезпечення якості вищої освіти тісним чином пов'язане з імплементацією основних положень Болонської декларації і проголошеного в ній курсу на

створення єдиного європейського простору вищої освіти. Саме в тексті цього програмного документу були сформульовані цілі, які спрямовували на «сприяння європейському співробітництву щодо забезпечення якості освіти з метою вироблення порівняльних критеріїв та методологій», «просування необхідних європейських стандартів у галузі вищої освіти, зокрема щодо розробки навчальних планів, співробітництва між освітніми закладами, схем мобільності та інтегрованих навчальних, дослідницьких і виховних програм» [13].

Магістральні шляхи забезпечення якісної вищої освіти було визначено у Саламанкській конвенції ВНЗ Європи «Формування європейського простору вищої освіти» (м. Саламанка, 2001 р.), де якість проголошувалася основною академічною цінністю, головною основоположною умовою для довіри, відповідності, мобільності, сумісності та привабливості в ЄПВО. Принципово важливого значення набули ідеї цілеспрямованого забезпечення якості, зміцнення довіри до неї з боку всіх зацікавлених сторін. Проблеми розроблення системи забезпечення якості вищої освіти, системного впровадження внутрішніх механізмів на основі «прямого взаємозв'язку із зовнішньою системою забезпечення якості» [10] стали предметом окремого обговорення під час Бергенської конференції, де вперше було ухвалено загальноєвропейські стандарти і принципи забезпечення якості. Підтвердження прихильності обраного курсу і сформульованих пріоритетів містяться в Лондонському комюніке, набувають подальшого розроблення відповідно до соціального виміру вищої освіти, оновлення стандартів із забезпечення якості вищої освіти в ЄПВО. В основних документах Болонського процесу (Будапештсько-Віденська Декларація про створення ЄПВО від 12 березня 2010 р., Бухарестське комюніке від 27 квітня 2012 р.) містилися настанови щодо забезпечення рівних можливостей для здобуття якісної освіти, розвитку академічної мобільності, поліпшення якості викладання, запровадження гнучких траєкторій навчання, підтримки громадської відповідальності за забезпечення якості освіти, активного залучення до цього процесу широкого кола зацікавлених сторін. Покращення якості вищої освіти було визнано головною місією ЄПВО на Єреванському саміті (14-15 травня 2015 р.), учасники якого ухвалили рішення щодо активного залучення студентів, інших стейкхолдерів до процедур із забезпечення якості, вироблення спільних підходів до їх практичної реалізації. Вагомим кроком на шляху реалізації сформульованих пріоритетів стало ухвалення нових стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в ЄПВО, визначення ключових принципів і підходів до побудови як зовнішніх, так і внутрішніх механізмів забезпечення якості вищої освіти. Серед них особливо важливого значення набули рекомендації надати прозорості й мобільності, активізувати навчальну діяльність студентів, підвищити компетентність викладачів, здійснювати періодичний і безперервний перегляд освітніх програм [14, с. 26–27].

Формування та постійне вдосконалення системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти належить винятково до компетенції вишу, який за її допомогою прагне зміцнити свою автономію та підвищити власний імідж, налагодити тісну взаємодію та співпрацю з усіма зацікавленими сторонами на шляху неперервного поліпшення умов навчання, оновлення освітнього процесу, досягнення кращих результатів в освітньо-професійній підготовці майбутніх фахівців.

Під *системою внутрішнього забезпечення якості вищої освіти* розглядаємо узгоджену і взаємопов'язану діяльність основних суб'єктів освітнього процесу у ВНЗ, спрямовану на втілення інституційної стратегії якості, відпрацювання ефективних механізмів її практичної реалізації, сертифікацію та постійне вдосконалення освітньо-професійної підготовки фахівців (рис. 1). Вона охоплює основні рівні (цільовий, концептуальний, середовищний, технологічний, результативний) та підпорядковується реалізації стратегічних завдань розвитку вишу, відображає його іміджеву політику, спрямована на цілісне і свідоме опанування всіма суб'єктами освітнього процесу європейських академічних цінностей, формування взаємодовіри і співпраці, постійне вдосконалення змісту, методів і засобів навчання, підвищення умов і стандартів освітньо-професійної підготовки, офіційне визнання результатів навчання випускників, підтвердження академічним середовищем права присвоєння ВНЗ ступенів і видачі документів про вищу освіту.

Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти має пріоритетне значення по відношенню до зовнішніх механізмів, її основна мета полягає в неперервному підвищенні (поліпшенні) якості підготовки майбутніх фахівців із вищою освітою, у розвитку корпоративної культури якості, формуванні взаємодовіри та співпраці між суб'єктами освітнього процесу.

На концептуальному рівні відпрацьовуються стратегія, принципи і підходи до забезпечення якості. Реалізація системи має спиратися на принципи узгодженості внутрішніх і зовнішніх механізмів; системності, цілісності, наступності у застосуванні відповідних процедур і заходів; пріоритетності автономних прав вишу; академічної чесності; об'єктивності, прозорості, відкритості інституційних процедур оцінювання основних суб'єктів навчання (викладачів і студентів), перегляду освітніх програм тощо; звітності, консультативності, зворотного зв'язку; періодичної селекції тих, хто навчається; субсидіарності; партнерства, спільної відповідальності за якість вищої освіти всіх суб'єктів освітнього процесу; стабільності системи внутрішнього забезпечення якості, оновлення її окремих елементів відповідно до нагальних потреб і вимог; неперервності вдосконалення механізмів і процедур інституційного забезпечення якості; недискримінаційності; спрямованості на постійне поліпшення якості та формування корпоративної культури якості вищої освіти.

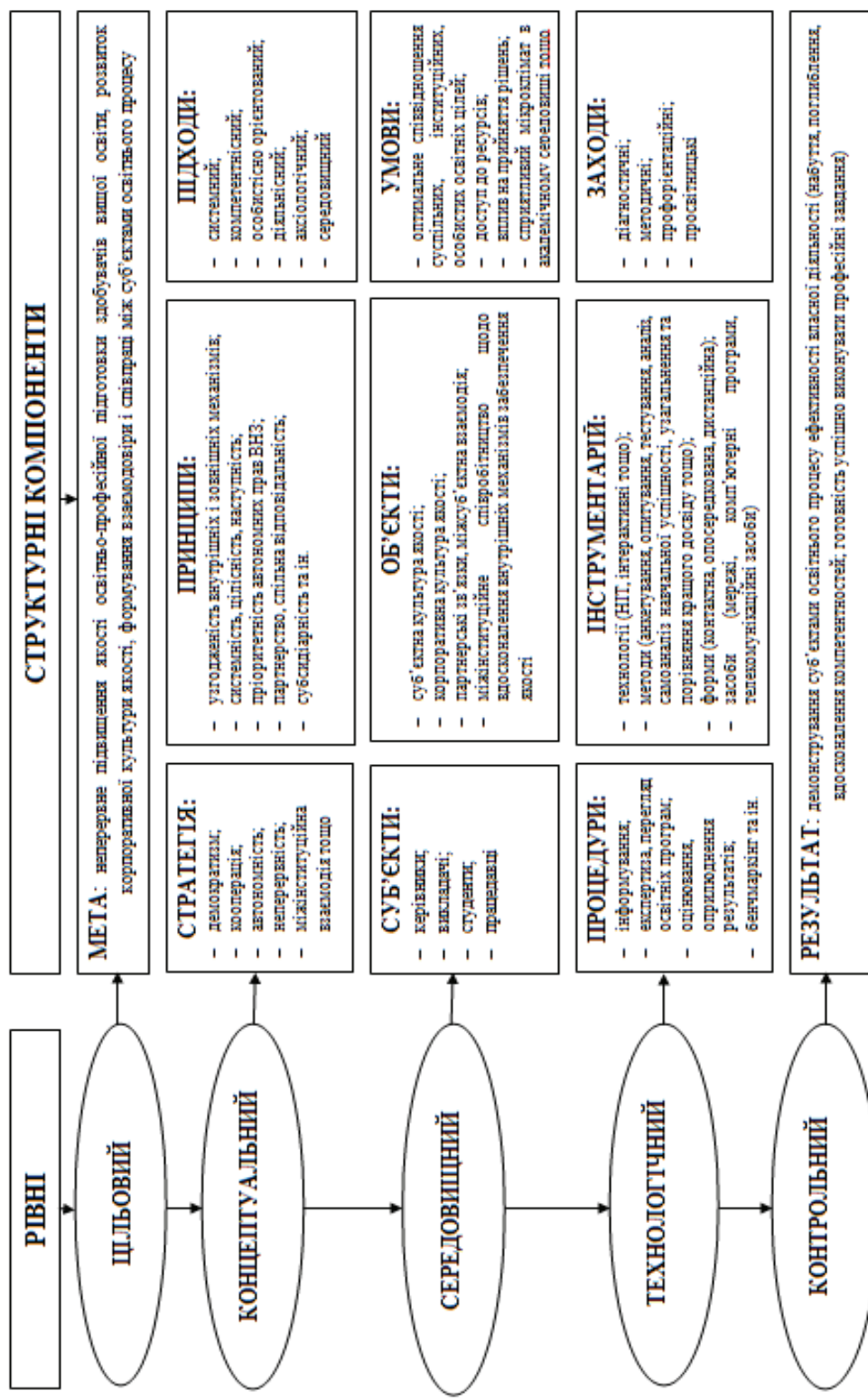


Рис. 1. Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

На середовищному рівні визначаються суб'єкти та об'єкти освітньої діяльності, характер їх відносин та відповідальності за якість вищої освіти, умови її досягнення.

Технологічність процедур і заходів із забезпечення якості вищої освіти залежить від спроможності інституційної системи реалізувати низку покладених на неї функцій, основними з яких вважаємо такі: інформаційну, діагностичну, аналітично-прогностичну, консультативно-просвітницьку, комунікативну.

Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти повинна реалізовуватися в єдності, послідовності та наступності процедур і заходів, які передбачають експертизу освітніх програм за участю працедавців (замовників), зарубіжних вишів-партнерів, міжнародних і національних експертів; моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм; відстеження динаміки навчальної успішності здобувачів вищої освіти з професійних і фахових дисциплін, регулярне доведення результатів та їх оприлюднення; атестацію наукових і науково-педагогічних працівників за підсумками навчального року, оприлюднення щорічних персональних звітів та рішень атестаційних комісій; підвищення кваліфікації наукових і науково-педагогічних працівників, стимулювання до кар'єрного зростання викладачів шляхом конкурсного відбору на закордонне стажування у системі міжнародного академічного співробітництва; модернізацію ресурсного забезпечення освітнього процесу, надання безперешкодного доступу здобувачів вищої освіти до інформаційних, матеріально-технічних ресурсів, сучасних технологій дистанційного навчання; впровадження локальних інформаційних систем для оптимізації управління освітнім процесом, розширення віддаленого доступу тих, хто навчається, до електронних ресурсів; інформування вступників, здобувачів про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації, за якими здійснюється підготовка майбутніх фахівців у виші; проведення методичних заходів (педагогічні майстер-класи, відкриті і показові заняття, їх аналіз та обговорення; педагогічне наставництво; вивчення та поширення передового досвіду викладання; конкурси на кращі навчальні видання, інноваційні розробки технологій навчання та ін.) для підвищення рівня професійної компетентності викладачів; профорієнтаційні заходи (дні відкритих дверей, екскурсії, зустрічі, презентації, конкурси тощо) з метою цільового відбору студентської молоді, досвідчених фахівців на навчання; пропагування принципу академічної чесності під час організації навчально-пізнавальної, науково-дослідницької, професійно-практичної діяльності здобувачів вищої освіти; запровадження обов'язкової процедури перевірки праць викладачів, навчально-дослідницьких (курсів) і кваліфікаційних (магістерських, докторських дисертаційних) робіт здобувачів вищої освіти на плагіат.

Технологічну основу системи складають методи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти: анкетування (опитування) викладачів,

здобувачів вищої освіти, випускників; спостереження за проведенням навчальних занять, організацією самостійної роботи тих, хто навчається; огляд матеріально-технічної бази; опитування працедавців (замовників) за результатами професійної діяльності випускників вишу після першого року присвоєння кваліфікації; опитування (тестування) здобувачів вищої освіти; аналіз результатів навчальної успішності тих, хто навчається; самоаналіз викладацької практики; узагальнення передового досвіду забезпечення якості вищої освіти у кращих вишах світу; метод експертних оцінок освітніх програм тощо.

Показником ефективності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти слід вважати готовність усіх суб'єктів освітнього процесу продемонструвати результативність своєї діяльності (викладацької, навчально-пізнавальної, науково-дослідницької, навчально-методичної, професійно-практичної, управлінської тощо), яка виявляється в набутих компетентностях і прагненні постійно підвищувати рівень власної освітньо-професійної підготовки, поглиблювати й удосконалювати культуру якості. Якщо виходити із тлумачення якості вищої освіти як «рівня здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти» [5], то стає очевидною провідна роль кожного окремого студента у реалізації освітньо-виховних цілей, досягненні запланованих результатів, налагодженні дієвих зв'язків, відпрацюванні процедур і заходів для інституційного забезпечення якості вищої освіти.

Проведене дослідження засвідчило пріоритетність системного підходу до вирішення порушеної проблеми, необхідність розроблення та впровадження системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Ефективність практичної реалізації запропонованої системи залежить від дотримання основних принципів і підходів, продуманого використання процедур і механізмів забезпечення якості вищої освіти, відповідальності всіх суб'єктів освітнього процесу за якість його результатів.

Перспективи подальшого дослідження порушеної проблеми полягають у розкритті сучасних підходів до вироблення загальноуніверситетської стратегії якості, її технологічного втілення на шляху зміцнення академічної автономії, у синхронізації внутрішніх і зовнішніх механізмів забезпечення якості вищої освіти.

### Список використаної літератури

1. **Артюхова О.** Моніторинг якості вищої професійної освіти в українських університетах / О. Артюхова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2016. – № 7 (61). – С. 133–143.
2. **Бойченко М. А.** Особливості розвитку культури якості вищої освіти в європейських ВНЗ / М. А. Бойченко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2013. – № 6(32). – С. 3–10.
3. **Всемирная декларация о высшем образовании для XXI века: подходы и**



практические меры [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sde.ru/files/t/pdf/5.pdf> **4. Забезпечення** якості вищої освіти: європейські кращі практики для України : посіб. / упоряд. Т. Добко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://education-ua.org/ua/analytics/305-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osviti-evropejski-krashchi-praktiki-dlya-ukrajini> **5. Закон** України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> **6. Зельницький А. М.** Якість вищої військової освіти як результат функціонування педагогічної системи ВНЗ / А. М. Зельницький // Військова освіта. – 2017. – № 1 (35). – С. 62–69. **7. Золотарьова І.** Розвиток системи оцінювання якості вищої освіти у франкофонних країнах Європейського Союзу: досвід Франції та Бельгії / І. Золотарьова, М. Колісник // Вища освіта України. – 2015. – № 4. – С. 74–81. **8. Іванова С. В.** Європейський досвід створення ефективної системи контролю та оцінки якості вищої освіти в Україні / С. В. Іванова // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка. – 2016. – № 3. – С. 148–155. **9. Калініна О. Г.** Інституційні процедури управління якістю вищої освіти / О. Г. Калініна // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Педагогіка і психологія. – 2013. – Вип. 39(3). – С. 163–170. **10. Комюніке** конференції Міністрів країн Європи, відповідальних за сферу вищої освіти «Загальноєвропейський простір вищої освіти – досягнення цілей» (м. Берген, 19-20 травня 2005 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994\\_576](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_576) **11. Нечаєва І. А.** Формування системи показників якості вищої освіти / І. А. Нечаєва, Г. Д. Нечаєва // Економіка і регіон. – 2012. – № 2(33). – С. 79–83. **12. Розвиток** системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд / укл. : Т. Добко, І. Золотарьова, С. Калашнікова та ін. ; за заг. ред. С. Калашнікової та В. Лугового. – К. : Пріоритети, 2015. – 84 с. **13. Спільна** декларація міністрів освіти Європи «Європейський простір у сфері вищої освіти» (м. Болонья, 19 червня 1999 року). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994\\_525](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_525) **14. Стандарти** і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). – К. : ТОВ «ЦС», 2015. – 32 с. **15. Хоружий Г. Ф.** Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти / Г. Ф. Хоружий : монографія. – Тернопіль : Навч. книга – Богдан, 2012. – 320 с. **16. Шийка О.** Категорія якості вищої освіти: теоретико-методологічний аспект / О. Шийка // Молодь і ринок. – 2016. – № 1 (132). – С. 138–142.

### **Вітченко А. О. Впровадження системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти як інституційна проблема**

Статтю присвячено актуальній проблемі впровадження інституційної системи забезпечення якості вищої освіти. Проаналізовано

діахронічні та синхронічні аспекти порушеної проблеми, визначено сутнісні розходження у поглядах на стратегію якості вищої освіти. Розкрито сутність системного підходу до розв'язання порушеної проблеми, уточнено принципи, визначено мету, інструментарій і спрямованість системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, схарактеризовано її технологічну основу. Доведено залежність ефективності пропонованої інституційної системи від рівня її технологічності, єдності, послідовності та наступності основних процедур і заходів, які передбачають експертизу освітніх програм, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм; атестацію наукових і науково-педагогічних працівників, підвищення їх кваліфікації; модернізацію ресурсного забезпечення освітнього процесу; методичні та профорієнтаційні заходи.

*Ключові слова:* якість вищої освіти, внутрішні механізми забезпечення якості вищої освіти, інституційна система забезпечення якості вищої освіти, процедури та заходи щодо забезпечення якості вищої освіти.

#### **Витченко А. А. Внедрение системы внутреннего обеспечения качества высшего образования как институциональная проблема**

Статья посвящена актуальной проблеме внедрения институциональной системы обеспечения качества высшего образования. Проанализированы диахронические и синхронический аспект затронутой проблемы, определены сущностные различия во взглядах на стратегию качества высшего образования. Раскрыта сущность системного подхода к решению затронутой проблемы, уточнены принципы, определены цели, инструментарий и направленность системы внутреннего обеспечения качества высшего образования, охарактеризованы ее технологическую основу.

Доказана зависимость эффективности предлагаемой институциональной системы от уровня ее технологичности, единства, последовательности и преемственности основных процедур и мероприятий, которые предусматривают экспертизу образовательных программ, мониторинг и периодический пересмотр образовательных программ; аттестации научных и научно-педагогических работников, повышение их квалификации; модернизацию ресурсного обеспечения образовательного процесса; методические и профориентационные мероприятия.

*Ключевые слова:* качество высшего образования, внутренние механизмы обеспечения качества высшего образования, институциональная система обеспечения качества высшего образования, процедуры и мероприятия по обеспечению качества высшего образования.

#### **Vitchenko A. The System of Internal Assurance of Higher Education Quality Implantation as an Institutional Problem**

The article is devoted to the current problem of quality assurance system implementation at the higher education institutions. The diachronic and

synchronic aspects of the touched problem are analysed, essential differences in the views on the strategy of higher education quality are determined.

The main attention is paid to the system of internal quality assurance of the higher education. The essence of the system approach to the solved problem has been clarified, the principles have been cleared up, the purpose, the toolkit and the direction of the system of internal quality assurance of the higher education have been determined, the technological basis has been characterized. Functionality of the designed system is provided by a hierarchically constructed structure consisting of the levels (target, conceptual, environmental, technological, productive) and agreed content components, such as subjects and objects, conditions, procedures, tools and measures for internal security quality of the higher education.

The dependence of the proposed institutional system effectiveness is proved by the level of its technological capacity, unity, consistency and continuity of the basic procedures and measures providing for the educational programmes examination, their monitoring and periodic review, attestation of the scientific and scientific-pedagogical workers, improvement of their qualifications; modernization of the educational process resource support; methodological and occupational orientation measures.

*Key words:* quality of higher education, internal mechanisms for higher education quality assurance, institutional system for the higher education quality assurance, procedures and measures to ensure the quality of higher education.

Стаття надійшла до редакції 18.09.2017 р.

Прийнято до друку 24.11.2017 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Караман О. Л.

УДК 37.013+378.14.015.62

**І. Г. Головатюк**

### **ПОТЕНЦІАЛ АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

В сучасному суспільстві професійна діяльність майбутнього фахівця передбачає професійну мобільність, творчу самореалізацію, володіння навичками професійного спілкування, вмінням застосовувати технології, брати на себе відповідальність за вирішення професійних завдань [5, с. 18]. Виходячи з цього, перед вищими навчальними закладами (ВНЗ) постає завдання підготовки працівників, здатних до високоінтенсивної праці, творчої діяльності, неперервної професійної освіти. Відповідно виникає потреба у реалізації нового підходу до професійної підготовки студентів, який передбачає відмову від простого